

Jaarverslag Historische Vereniging Oud Veenendaal 2022

Eindelijk konden we in maart na alle corona-ellende weer een fysieke bijeenkomst houden. Hoewel vergaderingen via de computer in veel gevallen een oplossing kunnen zijn, is het prettig elkaar weer te kunnen ontmoeten, want er gaat toch niets boven het persoonlijke contact.

Ledenbijeenkomsten

In maart luisterde een goedgevulde zaal naar het verhaal van Jaap Pilon over de Hoofdstraat. Stadsgids Jaap nam ons eerst mee in een stukje algemene geschiedenis en vertelde toen allerlei wetenswaardigheden over de vroegere

Hoofdstraatwinkels. In juni was de beurt aan Henk Roor en Aart Aalbers. Zij konden hun gehoor alles vertellen over de geschiedenis van de Oude Begraafplaats aan het Kostverloren. In september was er Goof van Lienden, die alles weet over een vliegtuigcrash in de Tweede Wereldoorlog, en in december vond de traditionele foto- en filmavond plaats. Helaas was dit de laatste bijeenkomst die in Eltheto plaatsvond, daar het gebouw stopt met zijn bezigheden.

Ledenadministratie

Er is veel energie gestoken in het achterhalen van e-mailadressen van de leden, zodat in mei de eerste Nieuwsbrief kon worden verstuurd. In totaal werden er vier verzonden. Bibliotheekmedewerkster Darinka Thijs heeft de verzending van de Nieuwsbrief op zich genomen.

Waar hebben de werkgroepen zich mee beziggehouden?

Gedenkpark De Oude Begraafplaats van 1829

Het afgelopen jaar zijn enkele vrijwilligers met prikstokken op zoek gegaan naar funeraire restanten die ooit onder de oppervlakte zijn verdwenen. Ze vonden op een halve meter diepte een compleet gave grafsteen van ene James Whitehead, in 1834 geboren in Huddersfield (UK) en in 1889 overleden in Veenendaal. Aan te nemen is dat James Whitehead één van de

Engelsen is geweest die destijds werkten op de Veenendaalsche Stoomspinnerij en Weverij (VSW). Enkele leden van de werkgroep zijn momenteel aan het uitzoeken wat er over deze man en zijn gezin te vertellen valt. De grafsteen kwam in de uiterste noordoosthoek van de begraafplaats tevoorschijn. De steen zal worden voorzien van een mooi hekwerkje. Eind vorig jaar is de centrale beuk op de Oude Begraafplaats, die in het midden van de zogenaamde 'rotonde' staat, ter verfraaiing omlijst met een bed van wit alpengrind. Aan de buitenkant van deze rotonde is een viertal ovale

Door:
Ineke
van Schuppen

grafstenen herplaatst, die bij de renovatie van de begraafplaats in 1986 op een onhandige plek langs het middenpad van de begraafplaats waren neergelegd. De stenen zijn nu goed leesbaar.

Het Documentatiecentrum

Het afgelopen jaar was voor deze werkgroep een druk en intensief jaar. De overgang naar ons nieuwe archiefsysteem heeft extra werk met zich meegebracht, maar heeft ook veel nieuwe inzichten opgeleverd in de manier van registreren. De werkgroep heeft met succes een tweedaagse cursus in het documentatiecentrum gevolgd over de werking van het nieuwe archiefsysteem en de registratie van archiefstukken. Vanaf nu wordt er online gewerkt en wordt alles opgeslagen bij De Ree Archieven, wat een stuk zekerheid geeft. Als alles verloopt zoals de werkgroep hoopt, zullen wij medio dit jaar ook met de beeldbank op onze website online gaan. In het Documentatiecentrum zijn nu vier werkplekken, wat de mogelijkheid geeft om meer te verwerken. Bij het overzetten van het bestaande archiefsysteem naar het nieuwe hebben wij veel ondersteuning en advies gehad van Sieger Looijenga, die al met dit nieuwe systeem bekend was, en dat heeft ons de kans

gegeven een goede start te maken. De Inside the City Run Veenendaal liep door ons Documentatiecentrum en de deelnemers kregen een exemplaar van *Geschiedenis van Veenendaal deel II* uitgereikt. Dit jaar hebben we ook weer met School en Cultuur het project Tweede Wereldoorlog op kunnen pakken. We hebben zes scholen op bezoek gehad met in totaal 153 leerlingen. De expositie over de Scheepjeswol, die werd georganiseerd in samenwerking met Museum Veenendaal, was een groot succes. In twee zaterdagen hebben we meer dan 400

bezoekers mogen ontvangen. Een bijzondere schenking ontvingen we van Peter Baten. Hij droeg het volledige archief van bioscoop Hofplein aan ons over. De verdieping in het 'vuile archief' werd gerealiseerd en dat scheidt veel

extra ruimte. En net als andere jaren hebben onderzoekers het Documentatiecentrum weten te vinden met verzoeken om informatie.

Werkgroep Monumenten

Ook in 2022 heeft de werkgroep Monumenten zich beziggehouden met historisch onderzoek naar panden die in de loop der jaren verloren zijn gegaan. Onderzoek werd en wordt nog gedaan naar het voormalige Suikervat en de Synagoge aan het Verlaat. Verder was het onderzoek naar Molen De Vriendschap in een afrondende fase. Ook is nog in onderzoek de historie van de voormalige Hofstede de Geer die gestaan heeft op de hoek Dr. Colijnstraat/Adriaan Van Ostadelaan. De contacten met de gemeente Veenendaal werden verder geïntensiveerd. Diverse adviezen over gemeentelijke monumenten konden worden uitgebracht aan de monumentencommissie Mooi Sticht. Ook zijn wij als HVOV zeer betrokken bij het leggen van zogenaamde struikelstenen voor voormalige Joodse inwoners die in WOII werden weggevoerd vanuit Veenendaal.

Voormalig kerkje in de Zandstraat

In 2022 kon worden gestart met de restauratie van het voormalige kerkje aan de Zandstraat. Bij het kerkje worden tevens kleine appartementen gebouwd waarvan de realisatie al in een vergevorderd stadium is gekomen. Het hofje dat nu ontstaat, heeft de naam Ds. Riekelhof gekregen. We kijken uit naar de voltooiing van het project in de eerste helft van dit jaar.

Graven oorlogsslachtoffers Munnikenhof

In het afgelopen jaar was de werkgroep Graven Oorlogsslachtoffers Munnikenhof na alle coronaperikelen weer in de gelegenheid om op 4 Mei een wandeling te organiseren. Na veel onderzoek kon een naam aan de lijst kon worden toegevoegd. Het betreft de 51-jarige Margaretha Weppelman-Vink. Tijdens de wandeling heeft wethouder Dylan Luchtenberg een nieuw tekstbord geplaatst bij haar graf. Veel leden van haar familie en nabestaanden waren hierbij aanwezig. Op initiatief van de werkgroep

is haar naam nu ook vermeld op het Monument der Gevallenen bij station Centrum. In de dagen na 4 mei hebben weer veel leerlingen van "Het Perron" de wandeling gemaakt. De werkgroep wil graag bevorderen dat op deze manier steeds meer jongeren in aanraking komen met dit belangrijke deel van de Veenendaalse historie.

Open Monumentendag 2022

Open Monumentendag vond plaats op 10 september. Het is een samenwerking van Historische Vereniging Oud Veenendaal en

Architectuurcentrum Veenendaal. Er vonden diverse activiteiten plaats met het thema 'duurzaamheid'. Er waren twee nieuwe locaties open voor bezoekers: de Vredeskerk en Huize De Tol. Stadsgids Jaap Pilon hield een gratis stadswandeling: voor het eerst viel de Turfweide te bewonderen en ook de fiets-/wandelroute

trok veel deelnemers. Bij Molen De Vriendschap waren oude ambachten te bezichtigen en het IVN had Diddersgoed opengesteld voor rondleidingen. Voor iedere bezoeker was een gratis plantenhanger met kruiden beschikbaar.

Redactie Oud Veenendaal

Het blad *Oud Veenendaal* is ook dit jaar viermaal verschenen. Ineke van Schuppen heeft de redactie na negentien jaar verlaten. De redactie bestond op 31 december uit Janneke van den Berg, Wouter Berkhof en het nieuwe redactielid Rijk van de Kuit.

Tenslotte

De HVOV heeft deelgenomen aan de brainstormsessies van de Programmaraad, een samenwerkingsverband van alle Veense organisaties die zich bezighouden met activiteiten op het culturele vlak.

De HVOV heeft deelgenomen aan de organisatie van de Dag van de Geschiedenis op 29 oktober met als thema 'rampen'. Dit is een gezamenlijk initiatief van de Bibliotheek, het Museum, het Gemeentearchief en de HVOV.

Als je het verleden niet kent, kun je het heden niet begrijpen en de toekomst niet maken.

(Foto's collectie HVOV - Hennie Henzen)